SURÂSUL PĂGUBAŞ

"Ce mai face drăcuşorul tău?" m-am adresat zilele trecute amicului George, pe când stăteam la un pahar de bere (eu beam una nealcoolizată).

George pretinde că un demon de doi centimetri ii stă permanent la dispoziție. Niciodată nu reuşesc să-l fac să admită că minte. De fapt, nimeni nu izbuteşte s-o facă.

M-a fulgerat cu privirea, apoi a răspuns:

— Ah, da, tu ştii despre ce-i vorba! Sper că n-ai mai zis nimănui!

— N-am suflat o vorbă. Îmi ajunge că te consider nebun. Nu-i necesar ca alții să creadă acelaşi lucru despre mine. (În plus, din câte ştiam, povestise cel puțin altor şase persoane despre drăcuşor, aşadar discreția *mea* era inutilă.)

— N-aş accepta dezgustătoarea ta incapacitate de a crede orice nu înțelegi — şi sunt atâtea pe care nu le pricepi! — nici dacă aş primi o jumătate de kilogram de plutoniu. Iar dacă demonul meu ar şti vreodată că i-ai spus drăcuşor, ceea ce ar rămâne din tine n-ar valora nici cât un atom de plutoniu.

— I-ai aflat numele adevărat? am continuat, netulburat de această amenințare mârşavă.

— Nu. Buzele pământenilor nu-l pot pronunța. Mi-a dat de înțeles că traducerea lui sună cam aşa: "Eu sunt Regele Regilor: priviți-mi izbânzile, voi, semeților, şi cădeți pradă deznădejdii". Este o minciună, desigur, a urmat George, privind posac în străfundurile paharului cu bere. În lumea lui, este un personaj de rând. Acesta e şi motivul pentru care manifestă atâta cooperare aici. În lumea *noastră,* cu tehnologia noastră primitivă, se poate desfăşura din plin.

— A mai apărut în ultima vreme?

— De fapt, da, a încuviințat George, slobozind un oftat enorm şi ridicând spre mine ochii lui albaştri, posomorâți.

Mustața stufoasă şi albă a coborât încetişor, după taifunul colosalei sale expirații.

Totul a început cu Rosie O'Donnell (a spus George), prietena unei nepoate, o apariție extrem de drăgălaşă.

Fata avea ochi albaştri, aproape la fel de scânteietori ca ai mei; păr roşcat, lung şi strălucitor; năsuc încântător, presărat cu pistrui în maniera aprobată de toți autorii de romane de dragoste; gât grațios; siluetă zveltă, deloc opulentă într-un chip neplăcut, dar cu totul atrăgătoare în extazul ce-l promitea.

Bineînțeles, toate acestea constituiau pentru mine un interes pur intelectual, întrucât am atins de ani buni vârsta înțelepciunii, iar actualmente mă angajez în manifestările fizice ale afecțiunii doar atunci când femeile insistă în direcția respectivă, ceea ce, slavă cerului, nu depăşeşte în frecvență câte un weekend ocazional.

În plus, Rosie se măritase recent cu un irlandez voinic, care (întrucât, dintr-un motiv sau altul, o adora în modul cel mai sâcâitor) nu încerca să

ascundă faptul că era o persoană dotată cu muşchi impresionanți şi, posibil, cu un temperament irascibil. Deşi nu aveam nici cea mai măruntă îndoială că i-aş fi putut face față în tinerețe, amănuntul trist era că tinerețea mea rămăsese în urmă.

Aşadar, acceptam cu o oarecare şovăială tendința lui Rosie de a mă confunda cu un prieten apropiat de acelaşi sex şi etate, transformându-mă în confidentul ei.

Desigur, trebuie să înțelegi că nu dau vina pe ea. Demnitatea mea naturală, precum şi faptul că ținuta mea reaminteşte, în mod inevitabil, oamenilor de unii dintre cei mai nobili împărați romani, le atrag în mod automat pe femeile tinere şi frumoase. Cu toate acestea, n-am permis niciodată ca lucrurile să ajungă prea departe. Întotdeauna m-am asigurat că între mine şi Rosie exista o distanță decentă, întrucât nu doream ca anumite istorii deformate să ajungă la urechile acelui Kevin O'Donnell, în mod evident bine făcut şi posibil arțăgos.

— Ah, George, a spus Rosie într-o bună zi, lovindu-şi cu veselie palmele micute, habar n-ai cât de *drăguț* este Kevin al meu şi cât de mult mă bine-dispune. Ştii ce face?

— Nu sunt sigur, am răspuns precaut, aşteptându-mă în mod firesc la o serie de destăinuiri intime, dacă ar trebui să-mi...

Nici măcar nu mi-a băgat în seamă intervenția.

— Are un fel de a-şi strâmba năsucul, de a face ochişorii să-i strălucească şi de a zâmbi voios, încât tot ceea ce-l înconjoară se umple de fericire. Parcă întreaga lume ar fi poleită de razele soarelui. Ah, dacă aş putea să am o fotografie a lui într-un asemenea moment! Am încercat să-l pozez, totuşi niciodată n-am izbutit să prind exact momentul cuvenit.

— Dar de ce nu te mulțumeşti cu originalul, draga mea? am întrebat-o.

— Păi... A şovăit, apoi a continuat cu o fermecătoare îmbujorare: Ştii, nu-i *întotdeauna* aşa. Are o slujbă *foarte* tracasantă la aeroport, şi uneori vine acasă de-a dreptul epuizat, iar atunci este nițel cam nervos, ba mă şi ceartă. Dacă aş avea o fotografie a lui aşa cum este în realitate, aş fi atât de fericită! *Atât* de fericită... Ochii azurii i s-au încețoşat de lacrimile stăpânite.

Trebuie să recunosc că am simțit fiorul vag al impulsului de a-i povesti despre Azazel (aşa îi spun eu, fiindcă n-o să folosesc perifraza care ar reprezenta traducerea numelui său) şi a-i sugera ce anume ar putea face pentru ea.

Cu toate acestea, sunt o persoană inexprimabil de discretă şi zău dacă am habar cum ai reuşit *tu* să afli despre demonul meu!

În plus, îmi venea mai uşor să mă împotrivesc impulsului deoarece, fiind un individ realist şi trecut prin multe, nu cedez în fața unor sentimentalisme prosteşti. Recunosc că în inima mea aspră există un punct ceva mai vulnerabil pentru tinerele de o frumusețe deosebită, fireşte, într-o manieră demnă şi oarecum paternă... de obicei. În clipa aceea, m-am gândit că, la urma urmelor, o puteam ajuta fără ca de fapt să-i pomenesc despre Azazel. Desigur, nu pentru că nu m-ar fi crezut, întrucât vorbele mele sunt convingătoare pentru toți, exceptându-i pe psihopații de soiul tău...

I-am expus problema lui Azazel, care n-a fost câtuşi de puțin încântat.

— Întotdeauna îmi soliciți probleme abstracte! s-a plâns el.

— Câtuşi de puțin, am replicat. Vreau doar o simplă fotografie. Nu trebuie decât s-o materializezi.

— Chiar numai atât am de făcut? Dacă-i aşa simplu, fă-o *tu!* Bănuiesc că-

ți este familiară natura echivalării masă-energie.

— O *singură* fotografie, mă-nțelegi...

— Da... şi cu o anumită expresie pe care nici măcar n-o poți defini, sau descrie.

— Normal, doar nu l-am văzut niciodată privindu-mă aşa cum o priveşte pe soția lui. Am, însă, o încredere infinită în capacitățile tale.

Mă aşteptasem ca porția de laude grețoase să-l facă să cedeze. Mi-a replicat morocănos:

— Va trebui să-l fotografiezi.

— N-aş putea obține expresia...

— Nici nu trebuie să obții vreo expresie. Eu mă voi ocupa de asta, însă ar fi mult mai uşor dacă aş avea un obiect material asupra căruia să focalizez abstracția. Altfel spus, o fotografie, ba chiar una dintre cele mai proaste, cum de altfel mă aştept din partea ta. Nu voi face, însă, decât o singură încercare. Nu pot realiza mai multe fotografii, şi nici nu-mi voi forța muşchiul subjunctival pentru tine ori pentru altă ființă lipsită de minte din lumea ta.

Adevărat, demonul meu adesea manifestă capricii. Bănuiesc că o face pur şi simplu pentru a-şi sublinia importanța şi a te face să înțelegi că nu trebuie să-l consideri la dispoziția ta.

M-am întâlnit cu familia O'Donnell în următoarea duminică, pe când se întorceau de la biserică. (De fapt, i-am pândit, şi le-am ieşit în cale.) Au acceptat să mă lase să-i fotografiez în hainele de sărbătoare. Rosie a fost încântată, deşi el a părut nițel țâfnos. După aceea, ferindu-mă cât am putut, am tras un prim-plan al lui Kevin. N-am avut posibilitatea de a-l face să surâdă, să facă gropițe în obraji, să strâmbe năsucul, ori alte expresii pe care Rosie le găsea atât de atractive, insă nu mi s-a părut important. N-am fost nici măcar sigur de reglajele aparatului. La urma urmelor, nu sunt unul dintre fotografii celebri.

După aceea, am vizitat un amic, expert în arta fotografică. El a developat ambele poze şi a mărit prim-planul la un format douăzeci pe treizeci de centimetri.

A făcut-o destul de morocănos, mormăind ceva despre cât de ocupat era, deşi nu l-am băgat deloc în seamă. De fapt, ce valoare puteau avea activitățile lui stupide în comparație cu problemele importante care mă preocupau pe mine?

Dintotdeauna m-a surprins numărul mare de oameni care nu pricep asta.

Totuşi, după ce a terminat mărirea, şi-a modificat complet atitudinea. A privit atent fotografia, apoi a comentat pe un ton ce-l pot descrie doar ca fiind complet ofensiv:

— Să nu-mi spui că tu ai fost în stare să faci o asemenea fotografie.

— De ce nu? am replicat, întinzând mâna, dar el n-a schițat nici o mişcare ca să-mi dea poza.

— O să mai doreşti nişte exemplare...

— Nu, am răspuns privind peste umărul său.

Era o fotografie remarcabil de clară, cu culori vii. Kevin O'Donnell zâmbea, cu toate că nu-mi aminteam să fi avut o asemenea atitudine atunci când apăsasem pe declanşator. Părea arătos şi vesel, insă pe mine nu mă impresionau teribil lucrurile astea. Poate că o femeie putea sesiza mai multe, ori un bărbat precum amicul fotograf care, întâmplător, nu deținea deosebita mea virilitate.

— Măcar o singură copie, mi-a spus el, pentru mine.

— Nici vorbă! m-am opus cu fermitate şi am luat fotografia, prinzându-l de încheietura mâinii pentru a mă asigura că nu avea s-o tragă îndărăt. Şi negativul, te rog! O poți păstra pe cealaltă, cea făcută de la distanță.

— N-o vreau pe aia! a scâncit el, arătându-se destul de afectat atunci când am plecat.

Am înrămat fotografia, am pus-o pe polița şemineului şi m-am retras câțiva paşi, ca s-o examinez mai bine. Avea, într-adevăr, o strălucire remarcabilă. Azazel făcuse o treabă bună.

M-am întrebat care urma să fie reacția lui Rosie. I-am telefonat şi am întrebat-o dacă-i puteam face o vizită. Tocmai se pregătea să dea o raită prin magazine, insă dacă reuşeam să ajung în mai puțin de o oră...

Am reuşit să ajung. I-am întins pachețelul ce conținea fotografia fără să scot un cuvânt.

— Dumnezeule! a chicotit ea în timp ce tăia panglica şi desfăcea hârtia. Ce-i asta? O aniversare, sau...

Scosese insă deja tabloul şi vorbele i se opriseră în gât. Ochii i s-au lărgit şi răsuflarea i-a devenit rapidă şi întretăiată. În cele din urmă, a şoptit:

— Doamne!

A ridicat ochii spre mine.

— Asta-i poza pe care ai făcut-o duminica trecută?

Am încuviințat din cap.

— L-ai prins perfect! Este adorabil. Exact expresia aceea... Te rog, poți să mi-o laşi mie?

— Ție ți-am adus-o, am rostit cu simplitate.

M-a cuprins cu brațele în jurul gâtului şi m-a sărutat apăsat pe buze. Neplăcut, desigur, pentru o persoană ca mine, care detestă sentimentalismele... Am fost nevoit să-mi şterg mustața după aceea, dar am putut înțelege incapacitatea ei de a rezista gestului meu.

N-am mai văzut-o pe Rosie toată săptămâna următoare.

Într-o după-amiază, am întâlnit-o în fața măcelăriei şi ar fi fost o impolitețe să nu mă ofer să-i duc plasa de cumpărături până acasă. Evident, m-am întrebat dacă aceasta ar fi atras după sine un alt sărut şi am decis că aş fi fost bădăran s-o refuz dacă ea ar fi insistat. Cu toate acestea, mi s-a părut oarecum abătută.

— Ce se aude cu fotografia? m-am interesat, întrebându-mă dacă nu cumva ridicase vreo problemă.

S-a înveselit imediat.

— Este minunată! Am pus-o pe măsuța picupului, sub un asemenea unghi încât s-o pot vedea de pe scaunul meu de la masa din salon. Ochii lui mă privesc puțin pieziş, ştrengari, iar năsucul îi este încrețit exact cât trebuie. Zău, ai jura că-i viu! Unele dintre prietenele mele nici nu-şi pot lua ochii de la ea, când vin în vizită. Mă gândesc că ar trebui s-o ascund, să nu mi-o fure.

— Să nu-l fure pe el, am glumit.

Brusc, s-a posomorât din nou. Clătinând din cap, a spus:

— Nu cred...

Am căutat să atac subiectul din altă direcție.

— Kevin ce zice despre fotografie?

— N-a spus nici un cuvânt. Absolut nici unul. Ştii, el nu-i un tip vizual. Nici nu ştiu dacă măcar o zăreşte.

— De ce nu l-ai întrebat ce părere are?

Rosie a rămas tăcută, în vreme ce eu m-am târât alături de ea cale de

jumătate de cvartal, cărând plasa cea grea şi întrebându-mă dacă urma să-mi solicite un sărut suplimentar.

— De fapt, a vorbit ea pe neaşteptate, are o grămadă de treabă la serviciu şi n-ar fi tocmai momentul potrivit să-l întreb. Ajunge târziu acasă şi abia dacă îmi adresează vreun cuvânt. Ştii şi tu cum sunt bărbații...

S-a străduit să imprime râsului său o undă de amuzament, dar nu a izbutit.

Ajunşi în fața blocului ei, i-am întins plasa. Rosie a rostit melancolică:

— Oricum, îți mulțumesc încă o dată pentru fotografie...

Apoi a intrat. Nu mi-a solicitat un sărut, iar eu eram atât de afundat în gânduri încât n-am sesizat amănuntul decât când mă aflam deja la jumătatea drumului spre casă. Mi s-a părut absurd să mă întorc doar pentru ca să n-o dezamăgesc.

Au trecut alte zece zile, apoi Rosie mi-a telefonat într-o dimineață. Puteam trece pe la ea, ca să prânzim împreună? Am bătut în retragere, explicându-i că n-ar fi deloc discret. Ce aveau să creadă vecinii?

— Ah, dar asta-i o prostie! a replicat ea. Eşti atât de bă..., adică vreau să zic că eşti un prieten atât de vechi, încât ei n-ar putea... În plus, doresc să-ți cer sfatul.

Mi s-a părut că-şi înăbuşise un suspin când adăugase asta.

Ei bine, gentlemanul trebuie să rămână gentleman, astfel că la ora prânzului mă aflam în micuțul şi însoritul ei apartament. Pregătise sandvişuri cu şuncă şi brânză, alături de plăcinta cu mere, iar lângă picup se zărea fotografia, exact aşa cum spusese.

Mi-a strâns mâna şi n-a încercat să mă sărute, ceea ce ar fi trebuit să constituie o uşurare pentru mine, dacă n-aş fi fost prea tulburat de înfățişarea ei ca să mai pot simți vreo uşurare. Arăta de-a dreptul prăpădită. Am mâncat jumătate dintr-un sandviş, aşteptând-o să vorbească, dar cum n-a făcut-o, am fost silit s-o întreb în mod direct care era motivul atmosferei apăsătoare.

— Este vorba despre Kevin? am întrebat-o. (Eram convins de acest lucru.)

Ea a încuviințat şi a izbucnit în lacrimi. Am bătut-o uşor pe dosul palmei, întrebându-mă dacă atât putea fi suficient. Am mângâiat-o cu detaşare pe umăr şi, în cele din urmă, Rosie a îngăimat:

— Mă tem că-şi va pierde slujba.

— Doamne fereşte!... De ce?

— Păi, e atât de încruntat... se pare chiar şi la muncă. N-a mai zâmbit de nu ştiu când. Am şi uitat de când nu m-a mai sărutat, sau nu mi-a zis o vorbă bună. Se ceartă cu toată lumea, în permanență. Nu vrea să-mi spună despre ce-i vorba şi se enervează dacă-i întreb. Ieri m-a sunat un prieten de-al nostru, coleg cu el la aeroport. Mi-a spus că soțul meu este atât de morocănos şi iritabil, încât şefii au început s-o remarce. Sunt sigură că-şi va pierde slujba, dar ce pot face?

De fapt, mă aşteptasem la aşa ceva încă de la ultima noastră întâlnire şi ştiam că trebuia pur şi simplu să-i spun adevărul. Blestemat fie Azazel! Mi-am dres vocea.

— Rosie... fotografia...

— Da, ştiu, m-a întrerupt ea, ridicând-o şi strângând-o la sân. Doar ea mă face să rezist. Acesta e adevăratul Kevin şi-l voi avea întotdeauna, întotdeauna, indiferent ce s-ar întâmpla.

Zicând aceasta, a început să suspine. Îmi venea tare greu să spun ce

trebuia spus, dar nu puteam ocoli adevărul.

— N-ai înțeles, Rosie, am rostit. Problema o constituie fotografia. Sunt convins de asta. Tot şarmul şi voioşia trebuiau să provină de undeva. Trebuiau extrase chiar din Kevin. Pricepi?

— Ce vrei să spui? s-a oprit ea din plâns. O fotografie nu-i decât lumină focalizată, peliculă şi chestii asemănătoare.

— În mod normal, aşa-i, insă fotografia aceasta...

Am renunțat. Cunoşteam lipsurile lui Azazel. El nu putuse crea din neant farmecul pozei, însă nu eram sigur că-i puteam explica lui Rosie legea conservării fericirii.

— Uite care-i problema, i-am zis. Atâta vreme cât fotografia rămâne aici, Kevin va fi nefericit, mânios şi iritabil.

— Ba bineînțeles că va rămâne aici, a rostit tânăra, aşezând-o cu fermitate la locul ei. Şi nu înțeleg de ce vii cu asemenea prostii despre singurul obiect minunat... Scuză-mă, mă duc să pun de cafea

A pornit grăbită spre bucătărie. Din felul în care se purta, mi-am putut da seama că era extrem de ofensată.

Am făcut singurul lucru pe care-l puteam face. La urma urmelor, eu apăsasem declanşatorul. Eram responsabil — prin intermediul lui Azazel — de proprietățile ezoterice ale fotografiei. Ca atare, i-am demontat cu atenție rama, apoi am scos-o de la focul ei şi am rupt-o în două... patru... opt... şaisprezece bucăți, pe care le-am vârât în buzunar.

Telefonul a sunat tocmai când îmi terminasem treaba, şi Rosie a intrat în salon, să răspundă. Am aşezat rama la locul ei. Acum stătea goală pe măsuță.

Am auzit vocea lui Rosie chițăind de excitare şi fericire.

— Oh, Kevin, ce minunat! Oh, sunt atât de bucuroasă! Dar de ce nu mi-ai spus? Să nu mai faci asta niciodată!

A revenit lângă mine, cu chipul ei drăgălaş strălucind de încântare.

— Ştii ce a făcut Kevin al meu? Avea de aproape trei săptămâni o piatră la rinichi... s-a dus la doctor, tot tacâmul... cu dureri teribile, permanente, confruntat cu posibilitatea unei operații şi n-a vrut să-mi spună nimic, de teamă să nu mă îngrijorez. Prostuțul! Nu-i de mirare că se comporta aşa oribil, şi nu s-a gândit nici o clipă că felul lui de a fi m-a făcut cu mult mai nefericită decât dacă aş fi ştiut adevărul. Pe cuvântul meu... Toți bărbații ar trebui să fie supravegheați ca nişte copii.

— Şi acum de ce eşti atât de fericită?

— Pentru că a eliminat piatra. A eliminat-o acum câteva minute, şi primul lucru pe care l-a făcut a fost să mă sune, ceea ce-i foarte frumos din partea lui... De altfel, era şi timpul. Vorbea atât de fericit şi de vesel! Parcă revenise vechiul meu Kevin. Era exact ca fotografia care...

Apoi, cu un țipăt pe jumătate isteric:

— Unde-i fotografia?

Mă sculasem, pregătindu-mă să plec. M-am îndreptat cu oarecare rigiditate spre uşă, rostind:

— Am distrus-o. De aceea a eliminat piatra. Altfel...

— Ai distrus-o? Tu...

Mă aflam în afara uşii. Nu mă aşteptam la recunoştință, desigur... N-am stat să vină ascensorul, ci m-am grăbit în jos pe scări, cât de repede puteam. Prelungul ei urlet de jale răzbătea dinapoia uşii, ajungându-mi la urechi pe durata următoarelor două paliere.

După ce am sosit acasă, am ars bucățelele de fotografie.

De atunci, nu m-am mai întâlnit niciodată cu Rosie. Din câte am aflat, Kevin este un soț minunat şi iubitor, iar ei doi sunt extrem de fericiți. Totuşi singura scrisoare primită de la ea — şapte pagini scrise mărunt şi aproape incoerent — sublinia clar că Rosie considera că piatra la rinichi reprezenta unica explicație pentru comportarea morocănoasă a lui Kevin, iar perfecta sincronizare dintre apariția şi eliminarea ei, pe de o parte, şi soarta similară a fotografiei, pe de altă parte, nu era decât o simplă coincidență.

Fosta mea prietenă adăuga o serie de amenințări oarecum nesăbuite la adresa vieții mele şi, de-a dreptul dezamăgitor, la adresa anumitor porțiuni ale corpului meu, utilizând cuvinte şi expresii despre care aş fi jurat că nu le auzise niciodată...

Bănuiesc, de asemenea, că nu mă mai va săruta nicicând, ceea ce, dintr-un motiv straniu, mă decepționează profund.